

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Клінічна медицина навколишнього середовища

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю
Харківського національного медичного університету

Харків, 25 квітня 2025 року

Харків
ХНМУ
2025

УДК 613.1:616(082)

Затверджено Вченою радою ХНМУ.
Протокол № 8 від 24.04.2025 р.

Редакційна колегія:

І. В. Завгородній, О. Л. Літовченко, М. Г. Щербань, О. І. Герасименко,
О. С. Богачова

Клінічна медицина навколишнього середовища: матеріали наук.-практ.
конф. з міжнародною участю Харк. нац. мед. ун-ту. Харків: ХНМУ, 2025.
138 с.

К49 Матеріали конференції вмістили різні гігієнічні аспекти впливу факторів довкілля на здоров'я людини. Основними напрямками стали проблеми профілактики професійної та екологічно обумовленої захворюваності в Україні та країнах ЄС, сучасні глобальні екологічні загрози та наслідки локальних криз, питання відновлення екологічної безпеки постраждалих внаслідок війни регіонів, проблеми психофізіологічної професійної експертизи та багато інших актуальних питань.

613.1:616(082) УДК

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© Харківський національний
медичний університет, 2025

Дмитриченко В. В. <i>Імунний статус осіб, які зазнали інгаляційного ураження токсичними речовинами</i>	65
Завгородня Л.В., Киричок І.В. <i>Вплив зовнішнього середовища на інфекційну захворюваність в умовах воєнного часу в Україні</i>	67
Захаров О. Г., Боровик І. Г., Приходько Ю. О., Бандурян В. В. <i>Психофізіологічна експертиза як інструмент професійного добору працівників енергетичної галузі</i>	71
Зелена В. П., Мокрякова М. І. <i>Обізнаність і моніторинг як стратегія профілактики цукрового діабету 2 типу</i>	73
Зелена М. І. <i>Оцінка стану здоров'я та харчування студентів-медиків</i>	75
Ісаков Р. І., Герасименко Л. О. <i>Вплив екологічних чинників на формування емоційного вигорання та вторинної травми у фахівців з психічного здоров'я</i>	77
Кіцула Л. М. <i>Формування у майбутніх фахівців фармацевтичного профілю знань з оцінки впливу на довкілля фармацевтичного виробництва</i>	78
Крупка Н. О. <i>Екологічно-безпечне для здоров'я довкілля – актуальна проблема сьогодення</i>	81
Колінковський О.М., Гутор Т.Г., Лафаренко О.-Р.В., Тишко Л.О. <i>Епідемія серцево-судинних захворювань в Україні: пошук причин</i>	84
Кузьмінов Б. П., Зазуляк Т. С. <i>Четвертинні амонієві сполуки – небезпечний шкідливий фактор виробництва та застосування дезінфекційних засобів</i>	87
Кузьміна І. Ю. <i>Вплив екологічних чинників на психологічне здоров'я людини</i>	90
Коришун М.М., Горбачевський Р.В., Мартіянова Ю.В. <i>Гігієнічна оцінка персистенності в ґрунтах України гербіцидів – представників різних хімічних класів</i>	91

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Кузьміна І. Ю.

Екологічна сфера у медицині є широким поняттям, що вимірює певні показники біологічного різноманіття, стану навколишнього природного середовища які впливають на стан довкілля та здоров'я людей.

Психологічні аспекти професійної діяльності необхідна умова успішного виконання робочих обов'язків, розвитку потенціалу як працівника і збереження його психічного здоров'я Люди, які почуваються психологічно безпечними на робочому місці, мають можливість розвивати та застосовувати свої здібності для блага організації і успіху справи. Відсутність загроз психологічної безпеки стимулює роботу, вказує на необхідність всебічного вивчення психологічного аспекту з метою цілеспрямованого проектування психологічно безпечного організаційного середовища.

Складові оцінки психологічної безпеки мають різні оцінки професійної ситуації і його майбутнього, тому необхідна впевненість у тому, що такий стан речей буде збережений і завтра. Психологічна безпека професійної діяльності має відчуття захищеності від загроз, пов'язаних з професійним середовищем. Це відчуття про ступінь безпечності середовища та її здатності справлятися з проведенням досліджень психологічної безпеки професійної діяльності різних типів професійних середовищ.

Здоров'я людини є визначається комплексом біологічних і соціальних чинників а також є медичною та економічною проблемою.

Несприятливе суспільно-економічне становище, мають негативний вплив на провідні показники стану соматичного і психічного здоров'я людини. Однак домінуюче становище у структурі патологічних змінах, які відбуваються у стані психічного здоров'я, займають психічні зрушення, між нормою та патологією різних психологічних факторів, які формують різноманітні прояви психічної дезадаптації.

Мета статті – дослідити вплив екологічних чинників на психічне здоров'я особистості.

Матеріали та методи.

Особистості розглядання психічного здоров'я людини та його вплив на стан душевного благополуччя, характеризується відсутністю хворобливих психічних проявів та забезпечує адекватну до умов дійсності регуляцію поведінки і діяльності, забезпечуючи, таким чином, взаємодію біологічного, психологічного та соціального рівнів.

Особливої уваги серед вищезазначених критеріїв психічного здоров'я заслуговує критерій психічної рівноваги. Вона є необхідною для соціальної

адаптації особистості для збереження психологічної стійкості та при переживанні стресу.

Результати дослідження та їх обговорення.

Психічне здоров'я людини розглядається як стан душевного благополуччя, що характеризується відсутністю хворобливих психічних проявів та забезпечує адекватну поведінку, забезпечує взаємодію біологічного, психологічного та соціального рівнів. До складових психологічної стійкості належать: здатність до особистого зростання з можливістю розв'язання конфліктів та стабільність емоційного стану [1].

Вплив на психічне здоров'я досліджено в ході досліджень, при обстеженні населення в екологічно несприятливих регіонах, в екстремальних ситуаціях, у районах природних і техногенних катастроф. У зазначених умовах визначається також зростання числа захворювань і розладів, у розвитку яких велике значення мають негативні психологічні чинники.

Патологія, що виникає при екологічному неблагополуччі, має особливості чинників в тому числі психічних, соматичних і неврологічних.

Психічне здоров'я це не тільки відсутність психічних порушень, а й внутрішній особистісний ресурс, завдяки якому людина переживає у своєму житті різні стресові ситуації.

Екологічні чинники, що впливають на психічне здоров'я людини, потребують розуміння життєдіяльності будь-яких біологічних, хімічних, фізичних та інших чинників, що впливають на здоров'я людини та майбутніх поколінь [2].

Особливої уваги серед вищезазначених критеріїв психічного здоров'я заслуговує критерій психічної рівноваги. Вона є необхідною для соціальної адаптації особистості, для збереження психологічної стійкості та при переживанні стресу.

Серед найпоширеніших чинників середовища життєдіяльності людини, які негативно впливають на життя і здоров'я, чинники забруднення атмосферного повітря, які викликає онкологічні та хронічні захворювання верхніх дихальних шляхів, забруднення питної води та ґрунту відходами, використання ГМО, іонізуючого випромінювання, сонячної активності, тощо. Множинність та особливість всіх вищезазначених чинників варто враховувати при вивченні впливів на психічне здоров'я людини [3].

Висновки. Вплив екологічних чинників на психічне здоров'я людини обумовлює психічну рівновагу розладів та залежить не стільки від подій, що відбуваються в житті, скільки від її реакції на них. Стійкість у подоланні труднощів, збереження віри в себе, впевненості в собі, своїх можливостях, досконалість психічного саморегулювання – це невід'ємні складові психічного здоров'я.

Перелік використаних джерел

1. Аніщенко Л.Я, Пісня Л.А, Свердлов Б.С. Методичні засади післяпроектного моніторинга. Екологічна безпека: проблеми і шляхи вирішення: ХІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Харків, 14-15 вересня 2022 р. УКРНДІЕП., 2023. с.21-28.
2. Боброва Н.О, Коваленко Н.П, Федорченко В.І, Ганчо О.В, Поспелова Г.Д. Вплив психологічних аспектів та якості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану на та мотивацію навчальної діяльності студентів. Науково-методичні аспекти підвищення якості підготовки фахівців у медичних закладах вищої освіти, Полтава, 28 березня 2024. Полтава, 2024, с.33-34.
3. Шмандій В.М. Екологічна безпека підручник Міністерство освіти, науки, молоді і спорту України, Кременчуцький національний університет ім.Михайла Остроградського. Херсон: ОЛДІ-плюс. 2023. 366 с.

ГІГІЄНИЧНА ОЦІНКА ПЕРСИСТЕНТНОСТІ В ҐРУНТАХ УКРАЇНИ ГЕРБІЦИДІВ – ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ХІМІЧНИХ КЛАСІВ Кориун М.М., Горбачевський Р.В., Мартіянова Ю.В.

Сучасне сільськогосподарське виробництво неможливо уявити без застосування засобів захисту рослин (ЗЗР), які залишаються найбільш дієвим способом підвищення врожайності та економічної ефективності агропромислової галузі. Основним місцем депонування пестицидів у довкіллі та, водночас, їх трансформації та детоксикації є ґрунт, який також виступає провідною ланкою міграції отрутохімікатів у навколишньому середовищі. В Україні площа сільськогосподарських угідь становить 70 % території (42,7 млн. га) та у розрахунку на одну особу є найбільшою серед європейських країн [1]. Серед різних за призначенням класів пестицидів гербіциди традиційно посідають перше місце за асортиментом та обсягами застосування. Так, з 2023 препаратів, зареєстрованих в Україні станом на 2022 р., гербіцидів було 1070, або 52,9 % [2]. Відомо, що пестициди, особливо гербіциди, які застосовують на самих ранніх стадіях вегетації, але які мають забезпечити захист від небажаної рослинності якомога довше, спроможні зберігатися та накопичуватися у ґрунті протягом тривалого часу, інтенсивно мігрувати у суміжні з ґрунтом середовища і, нарешті, надходити в організм людини переважно з харчовими продуктами [до (70–80) % від добового надходження (ДН)] та питною водою (до 10 % від ДН), обумовлюючи опосередкований вплив забрудненого ґрунту на здоров'я населення [3–5]. Вивчення долі (персистентності, рухливості, руйнування,

Наукове видання

Клінічна медицина навколишнього середовища

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю
Харківського національного медичного університету

Відповідальний за випуск:

Мокрякова М.І.